DE OORLOG IN HET DUISTER

ROMAN VAN LUDWIG WOLFF

(Vervolg)

Heinersdorff zag de eerste kozakken die langs den oever van den Podhorce reden. Zijn bloed begon sneller te vloeien.

In Woloczijsk kwamen Russische gendarmen in den trein en vroegen naar de passen. De leden van het cabaret Excelsior hadden zich om hun leider geschaard. Mirjam Gitt beefde. In de staalblauwe oogen van Anna Hafström kwam een zonderlinge glans.

Men verliet den Oostenrijkschen trein, die, als een laatste, trouwe vriend, wachtte op de vertwijfelde gelukkigen aan wie de bewakers van het Tsarenrijk het binnentreden verboden. De visitatie was streng en langdurig. Een lijvige vervolg-roman dien juffouw Zauner onvoorzichtig in haar bagage had mee genomen, „Keizer Jozef en de dochter van den vrijmetselaar", werd geconfisqueerd. Na een oponthoud van bijna twee uur mocht men den Russischen trein bestijgen. Süszkind kreeg de passen terug. Hij haalde weer adem en veegde zich het zweet van zijn voorhoofd.

Heinersdorff zat met Anna Hafström alleen in een afdeeling. Hij keek zwijgend in den grauwen sneeuwnevel waardoor de trein langzaam heengleed. Hij kende de landstreek uit strategische studiën en kaarten zoo goed alsof het zijn vaderland was.

Hij zag de reusachtige kazernegebouwen bij Proszkurow en dacht dat deze naam wellicht later even gruwzaam beroemd zou worden als Sedan en Moekden. De groote ruimte strekte zich eindeloos en onafzienbaar uit als een geweldig lijkenveld. Geen heuvel en geen boom belemmerde het oog. 't Was alsof men over een groote zee voer.

Anna Hafström zeide na lang zwijgen met een zachte stem :

„Wat haat ik dit land !"

Dan sloot zij de oogen alsof zij geen antwoord wilde hooren.

Hij keek haar aan en dacht vol verwachting :

„Zij zal mij vriendelijk gezind zijn."

Vroeg in den ochtend, het was nog geheel donker, kwamen zij te Kief aan. Zij stapten in het hotel af, waar Süszkind een zaal voor zijn opvoeringen had gehuurd. Het was een somber, donker huis in de Funduklejewskaja. Een vuil plakaat, dat het gastspel van het wereldberoemde cabaret Excelsior uit Parijs aankondigde, was op de deur van het hotel geplakt.

De kamers, die de directeur zijn troep besteld had, zagen er onzindelijk en verdacht uit. Juffrouw Verwoort verklaarde onder tranen, dat zij in zulk een kamer niet slapen kon. Anna Hafström lachte fijntjes. De kellner, die ontboden was, zeide onverschillig dat in het geheele huis geen andere kamer vrij was. Ten tijde van de contractenmis waren in Kief alle hotels overvol. Juffrouw Verwoort moest zich dus in haar lot schikken.

Heinersdorff sliep maar korten tijd. Daarna nam hij een bad en ging uit om de stad te bezichtigen. Een heftig ongeduld verteerde hem. Hij had gedacht reeds den eersten dag van zijn verblijf in Rusland zijn stoute plannen te kunnen uitvoeren om dan terug te keeren naar zijn vaderland. Ten slotte moest hij om zichzelf lachen.

Hij liep de halve stad af en bezocht de Lawra, het beroemde klooster, en de holen van den heiligen Antonius en den heiligen Theodosius. Hij bezichtigde de arsenalen en de krijgsschool en keerde in den laten namiddag doodmoe in zijn hotel terug. Het begin der voorstelling was bepaald op acht uur.

Ongezellig en grotesk was de première van het beroemde cabaret Excelsior in Kief, de moeder van alle steden van Rusland. In de vuile, slechtverlichte zaal was een laag podium opgericht, dat van de toeschouwersruimte door een geel scherm vol vlekken afgescheiden was. Süszkind droeg een rok met fluweelen kraag en straalde in de pracht van zooveel ridderorden, dat Heinersdorff zich over de bescheidenheid van het visitekaartje niet genoeg kon verwonderen. Om zijn hals slingerde zich een donkerviolet breed zijden lint waaraan een reusachtige kotillonorde bengelde. De kapelmeester vermocht een lachje nauwelijks te onderdrukken.

De directeur besloot de voorstelling te openen, hoewel de zaal maar voor de helft bezet was. De lage toegangsprijzen, die door den hoteleigenaar als voorwaarde waren gesteld, hadden hun uitwerking gemist.

„Men moet hooge prijzen vragen, anders verwachten de menschen niets van je," bromde Süszkind. Hij hield een groot potdeksel van blik in zijn hand dat als gong moest dienen.

„Wij beginnen den avond met een muziekstuk," zeide de directeur deftig.

Een uitbundige lachlust overviel Heinersdorff en liet hem langen tijd niet los. Het leek hem of hij bij een volk-zangerstroep medewerkte in het Wurstlprater.

„Wat moet ik spelen, directeur?" vroeg hij en deed krampachtig zijn best ernstig te blijven.

„Een vlotte marsch natuurlijk."

Hij sloeg op het potdeksel.

Juffrouw Zauner die als eerste na de conférence van den directeur zou optreden, stond in een hoek en lachte dat de tranen haar over de wangen rolden.

De directeur maande haar toornig tot rust aan en trok het scherm op zij. Heinersdorff zat alleen op het tooneel en was zeer geneigd weg te loopen, zoo kwelde hem de lachlust.

De directeur commandeerde : „Beginnen !"

Heinersdorff bedwong zich en hamerde met wilde energie op de toetsen van de piano die afschuwelijk ontstemd was, en wier door ouderdom verzwakte snaren trilden van angst. Terwijl hij een steeplechase op de toetsen reed, monsterde hij de bezoekers. Het was een troosteloos en een armzalig publiek. Kleine kooplieden, handelaars die er uitzagen als boeren, en beambten. Allen keken met spanning naar zijn vingers. Toen hij zijn marsch ten einde had, brak een donderend applaus los. Heinersdorff stond vroolijk op en boog.

„De stemming is prachtig," zei de directeur.

De menschen konden niet tot rust komen en klapten als bezetenen.

„Speel nog een stuk," fluisterde Süszkind.

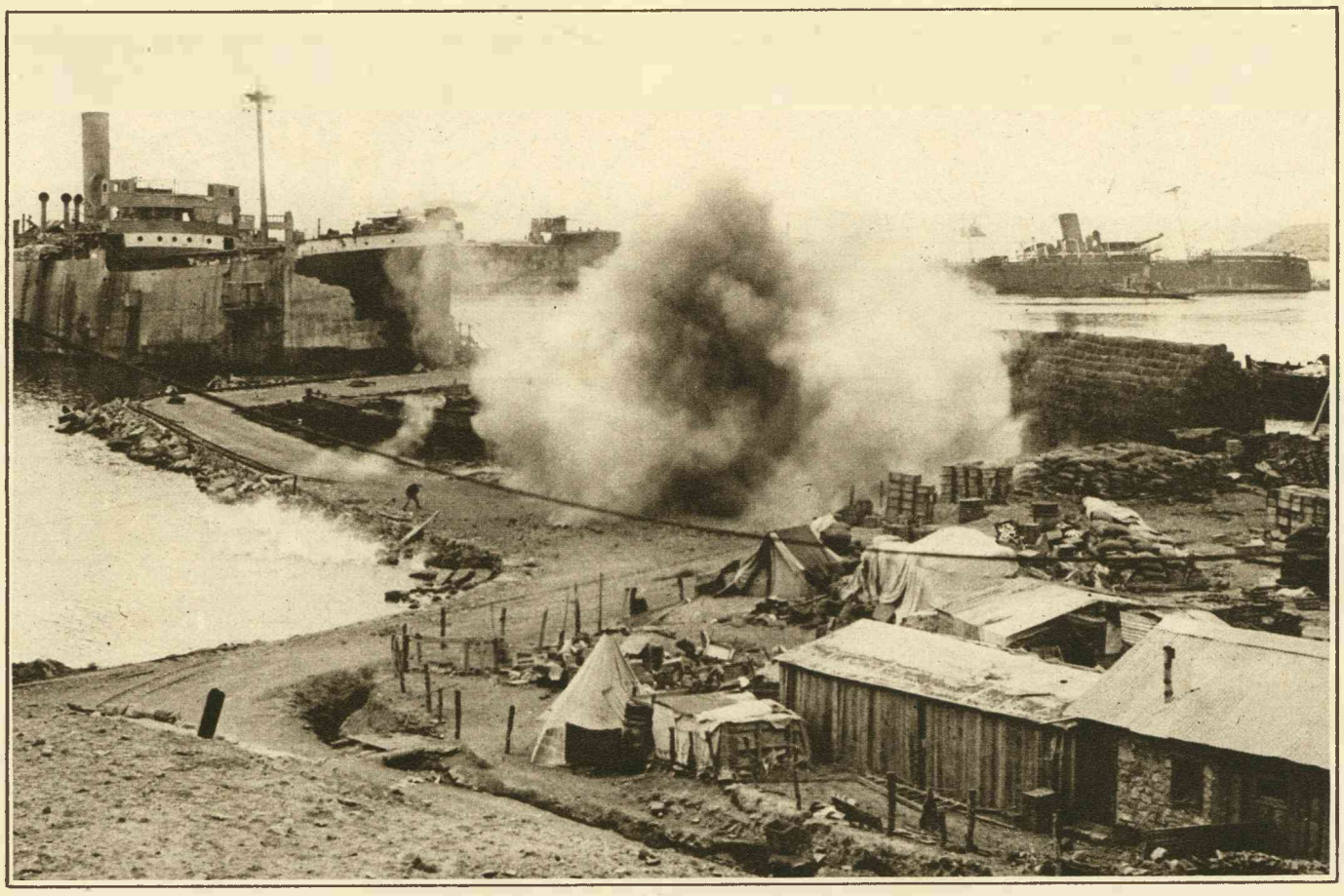
Heinersdorff stormde voor de tweede maal over de toetsen. De snaren dreunden. Het pedaal piepte. Het podium wankelde. „Als nu grootmoeder mij maar eens zien kon," dacht hij en lachte luidop. Zijn Janitscharen muziek overstemde alles.

De leden van het cabaret waren, door het helsche leven verschrikt, uit hun kleedkamers geloopen en stonden achter de coulissen Heinersdorff aan te grijnzen.

Het publiek juichte van plezier. Zóó had men in Kief nog nooit hooren pianospelen.

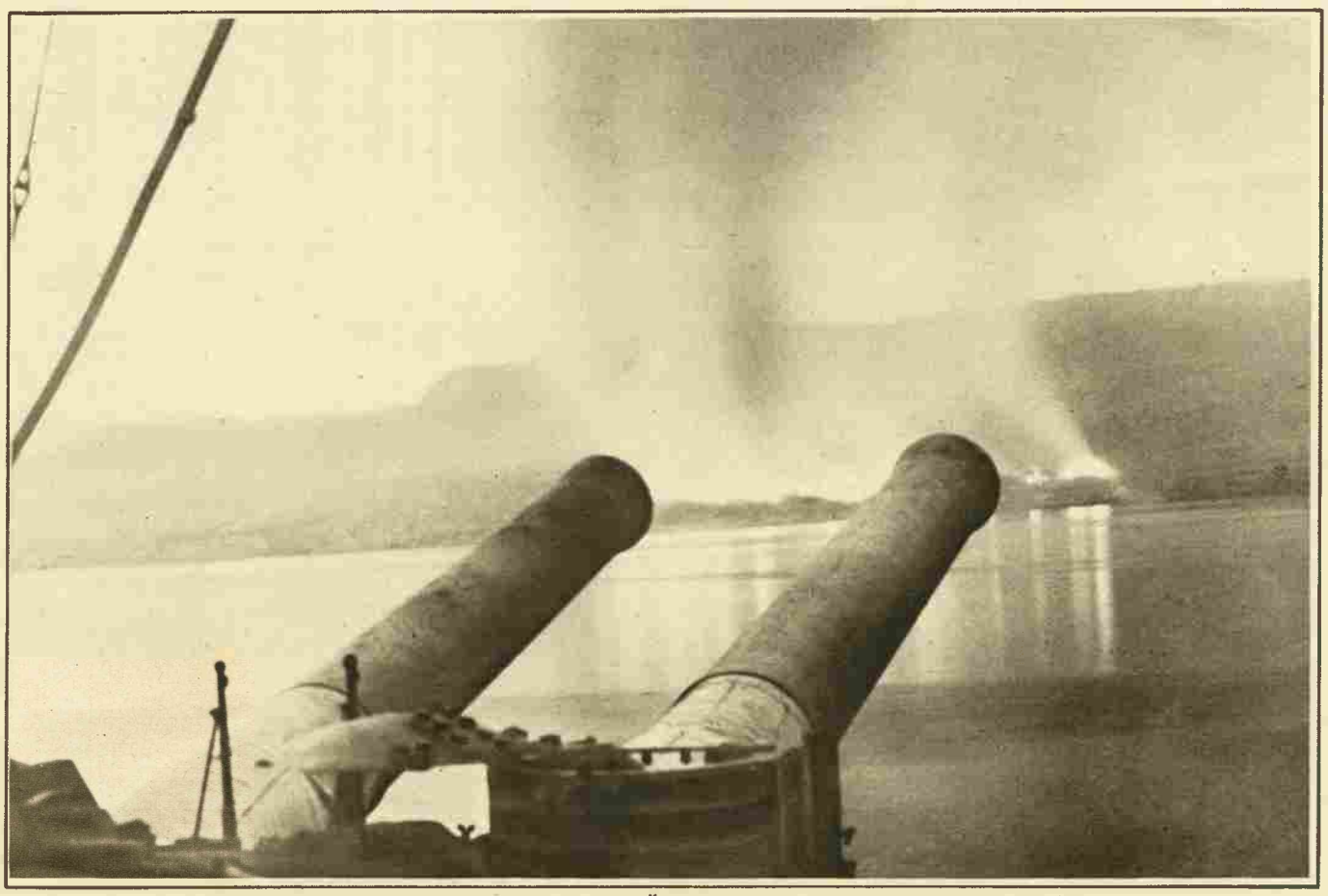
Heinersdorff boog steeds maar weer. De menschen wilden nog een galop hooren.

„Speel in Godsnaam nog een stuk," beval de directeur.

DE TERUGTOCHT DER GEALLIËERDEN AAN DE DARDANELLEN.

Op deze pagina brengen wij een tweetal interessante foto's, genomen tijdens den terugtocht der Gealliëerden aan de Dardanellen. De reden, dat wij deze opnamen eerst heden in ons blad kunnen reproduceeren, ligt voor de hand: de militaire censor verbood eenvoudig de publiciteit van de tijdens den aftocht gemaakte foto's. De afbeelding, die wij hierboven weergeven, is naar een foto, die genomen werd op het oogenblik van den algeheelen terugtocht. Een Turksche granaat barstte juist op het moment, dat de fotograaf zijn opname deed. Men lette op den Franschen soldaat (midden-links op de foto), die zichzelf tracht te beschermen tegen de rondvliegende splinters.

DE TERUGTOCHT DER GEALLIËERDEN AAN DE DARDANELLEN.

Gezicht op een Turksche batterij in actie. De foto werd genomen vanaf het Engelsche slagschip „Cornwallis", het laatste schip dat de Suvla-baai verliet.